

Oikaisuvaatimus

Sivistyslautakunnalle

Oikaisuvaatimus päätöksestä § 83 Heinijärven päiväkodin tulevaisuus

Vaadimme sivistyslautakunnan 9.9.2026 tekemän päätöksen (§ 83 Heinijärven päiväkodin tulevaisuus) kumoamista ja asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi.

Perustelemme vaatimusta sillä, että päätöksen keskeisten johtopäätösten perusteet eivät ilmene päätösaineistosta riittävän selkeästi eikä päätöksen tueksi käytettyä selvitystä voida kaikilta osin pitää riittävänä. Päätös Heinijärven päiväkodin toiminnan päättämisestä on tehty syksyllä 2026, vaikka toiminnan on tarkoitus päättyä vasta kesällä 2028. Päätös perustuu siten olennaisilta osin tulevaa väestökehitystä koskeviin ennusteisiin. Päätösaineistosta ei kuitenkaan ilmene riittävällä tavalla ennusteissa käytetty laskentamenetelmä, lähtöaineisto, alueellinen rajausta eikä keskeisten johtopäätösten taustalla olevat oletukset. Tämän vuoksi päätöksentekijöillä ja kuntalaisilla ei ole ollut mahdollisuutta arvioida päätöksen perustelujen luotettavuutta, johdonmukaisuutta eikä päätöksen perustana olleen selvityksen riittävyyttä.

1. Päätöksessä ei ole riittävästi arvioitu nykyisen palvelutarpeen suhdetta ennusteisiin

Tietopyyntöön saadun vastauksen perusteella Heinijärven päiväkodin täyttöaste oli elokuussa 2026 kunnan korkein. Päiväkodin vahvistettu täyttöaste oli keskimäärin 96,4 % ja 31.8.2026 peräti 101,0 %. Samana ajankohtana Kirkonkylän päiväkodin vastaava täyttöaste oli 89,4 % ja Sasin päiväkodin 84,1 %. Myös käyttöaste oli Heinijärvellä kunnan korkein. Heinijärven käyttöaste oli keskimäärin 81,4 %, kun Kirkonkylän käyttöaste oli 70,0 % ja Sasin 72,3 %.

Lisäksi kunta on tietopyyntövastauksessaan ilmoittanut, että 1.1.2026 Heinijärvellä oli ensimmäisenä hakutoiveena hakenut 31 lasta ja paikkapäätöksiä Heinijärvellä oli tehty 32, eli käytännössä kaikki Heinijärven ensisijaiseksi vaihtoehdoksi valinneet lapset ovat saaneet paikan Heinijärvellä. Päätösaineistosta ei ilmene, onko selvitetty sellaisia tekijöitä, jotka ovat voineet vaikuttaa Heinijärven päiväkodin hakijamääriin ennen varsinaista hakuprosessia. Tämän vuoksi hakijamäärien perusteella ei voida ilman lisäselvityksiä arvioida, antavatko ne täydellisen kuvan Heinijärven päiväkodin todellisesta kysynnästä.

Edellä mainitut tiedot osoittavat, että Heinijärven päiväkodille on tällä hetkellä vahvaa kysyntää ja että yksikkö toimii erittäin korkealla täyttö- ja käyttöasteella. Päätöksessä ei ole riittävästi arvioitu sitä, miten nykyinen toteutunut palvelutarve suhteutuu ennusteisiin, joihin lakkauttamispäätös perustuu. Päätöksen valmistelu antaa näin ollen puutteellisen kuvan palvelun todellisesta käytöstä päätöksentekohetkellä.

Lautakunta on tehnyt päiväkodin lakkauttamista koskevan päätöksen tilanteessa, jossa Heinijärven päiväkodin käyttö- ja täyttöaste olivat kunnan korkeimmat. Vaikka päiväkodin kapasiteettia ja henkilöstöresursseja olisi jo aiemmin sopeutettu, osoittavat käyttö-, täyttö- ja hakijatiedot edelleen vahvaa toteutunutta palvelukysyntää. Päätösaineistosta ei ilmene, miten nämä tiedot on huomioitu arvioitaessa tulevaa palvelutarvetta ja päiväkodin toimintaedellytyksiä.

2. Päätöksen ehtona olevan 10 lapsen ikäluokkarajan perusteet eivät ilmene aineistosta

Päätöksessä todetaan:

”Mikäli Heinijärven alueella asuvien varhaiskasvatusikäisten ikäluokat kasvavat yli 10 lapsen ikäluokiksi, käsittelee sivistyslautakunta päiväkodin jatkoon uudelleen.”

Kyseinen raja on osa itse päätöstä ja sillä on merkittävä vaikutus Heinijärven päiväkodin tulevaisuuteen.

Päätösaineistosta ei kuitenkaan ilmene:

- miksi juuri 10 lasta on valittu rajaksi,
- miten raja liittyy varhaiskasvatuksen ryhmärakenteeseen,
- miten raja liittyy henkilöstömitoitukseen,
- miten raja liittyy päätöksen taloudellisiin perusteisiin,
- miten väestöennusteista ja osallistumisastearvioista on johdettu johtopäätös, jonka mukaan Heinijärven päiväkodin muuttuisi yhden ryhmän yksiköksi.

Koska päätös perustuu olennaisilta osin kyseiseen rajaan, tulisi sen taustalla olevien perusteiden käydä ilmi selkeästi päätöksenteon tueksi laaditusta aineistosta.

Tietopyyntövastauksessa kunta toteaa, että vaikutusten ennakoarvioinnissa käytetty yli 10 lapsen raja perustuu Heinijärven alueen varhaiskasvatusikäisten lasten ikäluokkien kokoon ennen ikäluokkien voimakasta pienenemistä. Näin ollen päätöksen keskeinen arviointikriteeri perustuu kunnan määrittelemään rajaan, jonka muodostumisen perusteet eivät ilmene päätösaineistosta. Päätöksen valmistelussa ei ole osoitettu, miksi juuri 10 lapsen ikäluokkarajaa on pidetty päiväkodin toiminnan jatkumisen kannalta ratkaisevana tai miten raja liittyy päiväkodin arvioituun ryhmärakenteeseen, toimintaedellytyksiin tai taloudellisiin vaikutuksiin. Koska 10 lapsen ikäluokkaraja on kirjattu itse päätökseen päiväkodin jatkoa koskevan uudelleenkäsittelyn ehdoksi, sen perusteiden tulee ilmetä päätösaineistosta riittävän selkeästi.

3. Arvio yhden ryhmän päiväkodista ei ilmene laskennallisesti eikä käyttäjäpohjan osalta päätösaineistosta

Päätöksen valmisteluaineistossa on katsottu, että Heinijärven päiväkoti olisi tulevaisuudessa yhden ryhmän yksikkö. Samalla pöytäkirjassa todetaan, että toimintakaudella 2028–2029 alueella arvioidaan olevan noin 32 varhaiskasvatusikäistä lasta ja varhaiskasvatukseen osallistumisasteen olevan noin 84 prosenttia.

Päätösaineistosta ei kuitenkaan ilmene:

- miten lasten määrä on laskettu,
- mitä päätöksessä käytetyllä käsitteellä "Heinijärven alue" tarkoitetaan ja millä maantieteellisellä rajauksella ennuste on laadittu
- miten palvelusetelipäiväkoti Pomppiksen vaikutus on huomioitu,
- kuinka monen lapsen arvioidaan käyttävän kunnallista varhaiskasvatusta,
- miten esiopetukseen osallistuvien lasten määrä on huomioitu laskelmissa,
- miten muualta kunnasta Heinijärven päiväkotiin hakeutuvat tai kuljetettavat lapset on huomioitu,
- miten näistä tiedoista on päädytty yhden ryhmän yksikköä koskevaan johtopäätökseen.

Päätösaineistossa todetaan lisäksi, että esiopetus on velvoittavaa ja siihen osallistuu käytännössä koko ikäluokka. Samalla todetaan, että alkaneella toimintakaudella Heinijärven alueen varhaiskasvatukseen osallistuvien määrää nostavat muualta kunnasta alueen yksiköihin kuljetettavat lapset. Aineistosta ei kuitenkaan ilmene, miten nämä tekijät on huomioitu arvioitaessa Heinijärven päiväkodin vuoden 2028–2029 palvelutarvetta ja ryhmärakennetta. Näin ollen ei ole arvioitavissa, miten alueen lapsimääräennusteesta, esiopetukseen osallistuvien lasten määrästä, varhaiskasvatuksen osallistumisasteesta sekä päiväkodin todellisesta käyttäjäkunnasta on johdettu johtopäätös yhden ryhmän päiväkodista.

Lisäksi päätösaineistosta ei ilmene, mitä päätöksessä ja vaikutusten ennakkoarvioinnissa käytetyllä käsitteellä "Heinijärven alue" tarkoitetaan eikä millä maantieteellisellä rajauksella Heinijärven päiväkodin tulevaa palvelutarvetta on arvioitu. Aineistosta ei ole arvioitavissa, perustuuko ennuste ainoastaan Heinijärven alueella asuvien lasten määrään vai onko siinä huomioitu myös päiväkodin tosiasiallinen käyttäjäkunta. Heinijärven päiväkotia käyttävät käytännössä lapset useilta lähialueilta, kuten Herttualasta, Kalkunmäestä, Kyröspohjasta, Jumesniemestä, Haukijärveltä, Kierikkalasta, Laitilasta ja Vanajasta. Päätösaineistosta ei kuitenkaan ilmene, miten näiden alueiden lapsimäärät on huomioitu ennusteessa tai onko niitä huomioitu lainkaan. Mikäli ennuste on laadittu suppeammasta alueesta kuin mistä päiväkotia tosiasiallisesti käytetään, voi tällä olla olennainen vaikutus arvioon päiväkodin

tulevasta lapsimäärästä sekä siitä johdettuun johtopäätökseen yhden ryhmän yksiköstä. Tämän vuoksi päätösaineistosta ei ole mahdollista arvioida, vastaako ennusteessa käytetty tarkastelualue Heinijärven päiväkodin todellista palvelualueetta.

Yhden ryhmän yksikköä koskeva johtopäätös muodostaa yhden päätöksen keskeisimmistä perusteista. Keskeisen johtopäätöksen laskennallisen perustan tulisi olla päätöksentekijöiden ja kuntalaisten arvioitavissa. Päätösaineistosta ei kuitenkaan ilmene, miten väestöennusteesta, osallistumisasteesta, esiopetuksesta, päiväkodin todellisesta käyttäjäkunnasta sekä palvelunkäyttöä koskevista oletuksista on päädytty tähän johtopäätökseen. Tämän vuoksi päätöksentekijöillä ei ole ollut mahdollisuutta arvioida johtopäätöksen perusteltavuutta.

4. Palveluverkon 3–5 ryhmän supistustarpeen kohdentamisen perusteet eivät ilmene päätösaineistosta

Päätöksessä todetaan, että palveluverkon kokonaisarvion perusteella varhaiskasvatuksessa on tarve vähentää 3–5 lapsiryhmää. Samalla todetaan, että perhepäivähoidon lakkauttaminen vastasi kooltaan yhtä ryhmää. Vaikutusten ennakoarvioinnissa puolestaan arvioidaan, että Heinijärven päiväkotia supistuisi kolmesta ryhmästä yhden ryhmän yksiköksi.

Päätösaineistosta ei kuitenkaan ilmene:

- miten koko kunnan 3–5 ryhmän supistustarve jakautuu eri yksiköiden välillä,
- kuinka suuri osa supistustarpeesta toteutuisi ilman Heinijärven päiväkodin lakkauttamista,
- miksi Heinijärven päiväkodin arvioitu supistuminen ei riittäisi osaksi palveluverkon sopeuttamista.

Tämän vuoksi päätöksen yhteys palveluverkolle esitettyyn kokonaissopeutustarpeeseen jää epäselväksi. Päätöksestä ei ilmene, onko palveluverkon 3–5 ryhmän vähentämistarvetta tarkasteltu yksikkökohtaisesti vai ainoastaan koko kunnan tasolla. Näin ollen ei ole arvioitavissa, miksi palveluverkon sopeuttamistarve on katsottu edellyttävän juuri Heinijärven päiväkodin lakkauttamista eikä esimerkiksi toteutuvan muilla jo päätetyillä tai ennakoiduilla rakenteellisilla muutoksilla.

5. Taloudelliset vaikutukset eivät ilmene riittävän tarkasti

Päätöstä perustellaan muun muassa palveluverkon tiivistämisellä, käyttöasteiden nostamisella ja mahdollisuudella luopua osasta kiinteistöjä.

Päätösaineistosta ei kuitenkaan ilmene:

- miten henkilöstövaikutusten euromääräinen arvio on muodostettu ja miten henkilöstöjärjestelyjen kokonais- ja nettovaikutukset on huomioitu,
- miten kiinteistövaikutusten euromääräinen arvio on muodostettu,
- miten tukipalveluvaikutusten euromääräinen arvio on muodostettu,
- mikä on päätöksen kokonaistaloudellinen nettovaikutus euroina,
- miten vaihtoehtojen kokonaistaloudellinen vertailu on toteutettu.

Päätösaineistossa on esitetty henkilöstösäästöarvio 135 900–226 500 euroa vuositasolla, mutta aineistosta ei ilmene, miten säästö on laskettu tai mikä on päätöksen arvioitu nettovaikutus kokonaisuutena. Päätösaineistosta ei myöskään ilmene tukipalvelusäästöjen määrä euroina, mahdollisten kiinteistösäästöjen määrä euroina eikä vaihtoehtojen välistä euromääräistä vertailua. Tämän vuoksi päätöksentekijöiden ei ole ollut mahdollista arvioida päätöksen kokonaistaloudellisia vaikutuksia.

Päätösaineistossa viitataan myös mahdollisuuteen luopua osasta kiinteistöjä, mutta aineistosta ei ilmene, mihin kiinteistöön tai kiinteistöihin tämä arvio perustuu.

Samanaikaisesti kunnanvaltuusto on päättänyt keväällä 2026 Heinijärven koulutoiminnan jatkamisesta, ja koulukiinteistöä on edelleen ylläpidetty sekä siihen on kohdistettu investointeja. Päätösaineistosta ei ilmene, onko arvioitu sitä, missä määrin mahdolliset kiinteistösäästöt ovat tosiasiallisesti saavutettavissa tilanteessa, jossa koulutoiminta alueella jatkuu.

Päätösaineistosta ei myöskään ilmene, miten päiväkodin käytössä olevien tilojen suhde koulun toimintaan on huomioitu kiinteistösäästöjä arvioitaessa. Mikäli koulu ja päiväkoti käyttävät yhteisiä tiloja tai tukipalveluita, ei aineistosta ole arvioitavissa, missä laajuudessa päiväkodin toiminnan päättäminen vähentäisi kiinteistöjen ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

Lisäksi sivistyslautakunnan kokouksessa 9.9.2026 tehtiin kannatettu palautusesitys, jossa pyydettiin vaihtoehtojen henkilöstö-, kiinteistö- ja tukipalveluvaikutusten esittämistä euroina. Päätösaineistossa on esitetty arvio henkilöstösäästöistä, mutta kiinteistö- ja tukipalveluvaikutuksia ei ole esitetty euromääräisesti eikä vaihtoehtoista ole laadittu

kokonaistaloudellista vertailua. Tämän vuoksi päätöksentekijöiden ei ole ollut mahdollista arvioida eri vaihtoehtojen todellisia nettovaikutuksia kunnan talouteen.

Koska päätöstä perustellaan taloudellisilla vaikutuksilla, myös niiden tulisi olla arvioitavissa riittävän konkreettisella tavalla. Päätöksentekijöille ei ole esitetty euromääräistä vertailua siitä, kuinka suuri taloudellinen ero syntyy vaihtoehtojen "päiväkodin jatkaminen", "supistaminen" ja "lakkauttaminen" välillä. Päätösaineistosta ei siten ole arvioitavissa, ovatko päätöksellä tavoiteltavat säästöt suhteessa siitä aiheutuviin vaikutuksiin.

6. Vaihtoehtoisten ratkaisujen arviointi ei ilmene riittävästi päätösaineistosta

Kokouksessa esitettiin asian palauttamista valmisteluun muun muassa sen selvittämiseksi:

- voisiko päiväkotia jatkaa yli yhden ryhmän yksikkönä,
- millaiset lapsi- tai ryhmämääräkriteerit olisivat tarkoituksenmukaisia,
- miten eri vaihtoehdot suhteutuvat koko varhaiskasvatusverkkoon,
- mitä vaihtoehtojen todelliset eurovaikutukset ovat.

Päätösaineistosta ei ilmene, että palautusesityksessä esille nostettuja vaihtoehtoja olisi arvioitu ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Päätöksentekijöille ei siten ole esitetty vertailua siitä, millaisia vaikutuksia päiväkodin toiminnan jatkamisella, hallitulla supistamisella tai toiminnan päättämällä olisi ollut lapsimäärien, palveluverkon, henkilöstön, talouden ja alueen palveluiden näkökulmasta. Tämän vuoksi ei ole arvioitavissa, perustuiko päätös vaihtoehtojen riittävään vertailuun.

7. Koulun, esiopetuksen ja päiväkodin kokonaisuuden vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi

Päätösaineistosta ei ilmene riittävän selkeästi, miten alueella edelleen toimivan Heinijärven koulun säilyminen on huomioitu päiväkotia koskevassa päätöksenteossa. Päiväkotia ja koulu muodostavat alueella toiminnallisen kokonaisuuden, mutta aineistossa ei ole arvioitu:

- miten koulun säilyminen vaikuttaa päiväkodin lakkauttamisen perusteisiin,
- mitä vaikutuksia päiväkodin lakkauttamisella on koulun toimintaedellytyksiin,
- miten esiopetuksen järjestäminen alueella toteutetaan päiväkodin toiminnan päättymisen jälkeen,
- miten ratkaisu suhteutuu alueen palveluverkon kokonaisuuteen,
- mitä kiinteistö- ja tukipalveluvaikutuksia syntyy tilanteessa, jossa koulutoiminta alueella jatkuu.

Erityisesti aineistosta ei ilmene, onko arvioitu päiväkodin lakkauttamisen vaikutuksia Heinijärven koulun tulevaan oppilaspohtaan, alueen palvelukokonaisuuden vetovoimaan tai palveluiden pitkän aikavälin kehitykseen. Myöskään esiopetuksen tulevaa järjestämistapaa ei ole kuvattu. Näin ollen päätöksentekijöiden ei ole ollut mahdollista arvioida varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja koulun muodostaman palvelukokonaisuuden tulevaa toimivuutta.

Sivistysjohtaja on valmistelun aikana todennut, että päiväkotia koskevia päätöksiä tarvitaan, koska ne vaikuttavat myös "muuhun toiminnan suunnitteluun laajasti". Samanaikaisesti kunnanvaltuusto on keväällä 2026 päättänyt Heinijärven koulutoiminnan jatkamisesta ja koulukiinteistöä koskevista ratkaisuista. Päätösaineistosta ei kuitenkaan ilmene, mitä valmistelussa tarkoitettua laajempaa vaikutusta ovat, miten niitä on arvioitu tai miten päiväkodin lakkauttamisen vaikutukset koulun, esiopetuksen, henkilöstön ja alueen palvelukokonaisuuden kannalta on selvitetty.

Päätöksen vaikutuksia arvioitaessa ei ole tarkasteltu sitä, miten lähes kaksi vuotta ennen suunniteltua toteuttamisajankohtaa tehtävä lakkauttamis päätös voi itse vaikuttaa niihin tekijöihin, joihin päätöksen perusteena käytetyt väestöennusteet osaltaan perustuvat. Päätösaineistosta ei ilmene, onko arvioitu päätöksen mahdollisia vaikutuksia alueen vetovoimaan, lapsiperheiden muuttohalukkuuteen tai palveluiden käyttäjämääriin tulevina vuosina.

Kun valmistelussa on viitattu ratkaisun laajempiin vaikutuksiin kunnan toiminnan suunnittelussa, jää epäselväksi, onko kyse ollut pelkästään varhaiskasvatuksen toiminnan järjestämisestä vai myös laajempaan palveluverkkoon vaikuttavasta ratkaisusta. Päätösaineistossa ei kuitenkaan ole esitetty sellaista palveluverkkotarkastelua, jonka perusteella päätöksen kokonaisvaikutuksia voitaisiin arvioida. Tämän vuoksi päätöksenteon tietopohja jää tältä osin puutteelliseksi.

Vaatimus

Edellä esitetyistä syistä päätöksen perustana olleen selvityksen ei voida katsoa antaneen päätöksentekijöille riittäviä tietoja päätöksen vaikutuksista, perusteista ja vaihtoehtoista. Päätösaineistosta puuttuu useita sellaisia tietoja, jotka ovat olennaisia arvioitaessa väestöennusteiden luotettavuutta, palvelutarpeen kehitystä, taloudellisia vaikutuksia, vaihtoehtoisia ratkaisuja sekä päätöksen vaikutuksia Heinijärven alueen palvelukokonaisuuteen.

Tämän vuoksi päätöksen valmistelua on pidettävä puutteellisenä, eikä asiaa ole selvitetty hallintolain edellyttämällä tavalla ennen päätöksentekoa. Päätös tulee kumota ja palauttaa uudelleen valmisteltavaksi.

Edellä esitetyillä perusteilla vaadimme, että sivistyslautakunta:

1. kumoaa päätöksensä § 83 Heinijärven päiväkodin tulevaisuus;
2. palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi ja päätettäväksi sen jälkeen, kun päätöksen perustana olevat selvitykset on täydennetty;
3. täydentää valmistelua erityisesti:
 - väestöennusteiden laskentamenetelmän, lähtöaineiston, alueellisen rajauksen ja keskeisten oletusten osalta
 - 10 lapsen ikäluokkarajan perusteiden osalta
 - yhden ryhmän päiväkotia koskevien laskelmien osalta
 - palveluverkon ryhmävähennysten kohdentamisen osalta
 - päätöksen henkilöstö-, kiinteistö- ja tukipalveluvaikutusten euromääräisen arvioinnin osalta
 - Heinijärven päiväkodin ja alueella edelleen toimivan Heinijärven koulun muodostaman palvelukokonaisuuden vaikutusten arvioinnin osalta
 - kiinteistösäästöjen toteutumisedellytysten ja niiden laskentaperusteiden osalta, mukaan lukien arvio siitä, miltä kiinteistöiltä säästöjen arvioidaan syntyvän sekä miten koulutoiminnan jatkuminen ja yhteiskäytössä olevat tilat on huomioitu säästöarvioissa.

Hämeenkyrössä 28.9.2026

Saara Tuomela, Hämeenkyrö

Arttu Periaho, Hämeenkyrö

Heidi Tuomisto, Hämeenkyrö

Ilkka Tuomisto, Hämeenkyrö

Anna Tiilinen, Hämeenkyrö

Erno Taipale, Hämeenkyrö